

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P., spol. s r.o.**, so sídlom v P., IČO: X., zastúpeného JUDr. I., advokátom so sídlom v P., proti žalovaným 1/ **Slovenskej republiky - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, 2/ **Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého č. 12, **o zaplataenie 185 281,48 € (5 581 790 Sk)** s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16 C 133/1998, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. augusta 2008 sp. zn. 2 Co 186/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 22. februára 2007 č.k. 16 C 133/1998-201 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplataenia 5 581 790 Sk s príslušenstvom titulom náhrady škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. Vo vzťahu k žalovanému 1/ zamietol žalobu z dôvodu, že žalovaný 1/ (ani orgány spadajúce do jeho pôsobnosti) nenesie zodpovednosť za konanie na úseku katastra nehnuteľností. Vo vzťahu k žalovanému 2/ vychádzala žaloba z toho, že rozhodnutím Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky z 23. júla 1996 č. L. a tiež rozhodnutím predsedu tohto úradu z 3. septembra 1996 č. P. bol zrušený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k stavbe administratívnej budovy, čím bola žalobcovi spôsobená škoda na ušlom nájomnom za obdobie od 19. apríla 1996 do 31. mája 1998 vo výške žalovanej sumy. Podľa názoru súdu prvého stupňa ale žalovaný 2/ nezodpovedá za škodu, náhrady ktorej sa žalobca domáha, lebo

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky nie je pasívne legitimovaný účastník v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. Žalobca 18. októbra 2005 požiadal, aby súd pripustil zmenu v označení žalovaného 2/ tak, že jeho správne označenie je Slovenská republika – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky; uvedený návrh bol právoplatne zamietnutý, a preto v okruhu účastníkov nebolo možné vykonávať zmeny. O náhrade trov konania rozhodol súd s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 27. augusta 2008 sp. zn. 2 Co 186/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvého stupňa o pasívnej vecnej legitímácii. Vychádzal z toho, že predmetom súdneho konania je nárok žalobcu na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ktorého sa mali dopustiť žalovaní. Žalobca v žalobe označil ako žalovaného 1/ Slovenskú republiku – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a ako žalovaného 2/ Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky. V zmysle zákona č. 58/1969 Zb. je pasívne legitimovaným subjektom štát, v mene ktorého vystupuje ústredný orgán uvedený v § 9 ods. 1 tohto zákona. Tento ústredný orgán sám ale nenesie zodpovednosť za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Žalovaný 2/ ako ústredný orgán štátnej správy na úseku katastra nehnuteľnosti je subjektom odlišným od štátu a nie je nositeľom právnej povinnosti podľa zákona č. 58/1969 Zb. Vzhľadom na to odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zamietol žalobu aj vo vzťahu k žalovanému 2/.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Súd zamietol žalobu z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie, i keď je pasívna legitímácia žalovaných 1/ a 2/ daná. Škoda vznikla nesprávnym úradným postupom katastrálneho odboru Okresného úradu Prešov, ktorý spadá (podľa názoru dovolateľa) do rezortu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Žalovaný 1/ je preto pasívne legitimovaný. Pasívne legitimovaný je aj žalovaný 2/, a to napriek tomu, že nebol v žalobe celkom správne označený. Návrh žalobcu na zmenu označenia tohto žalovaného tak, aby ním bola Slovenská republika – Úrad geodézie, kartografie a katastra, súd nepripustil. Nešlo pri tom ale o postup podľa § 92 ods. 4 O.s.p. (o zmenu účastníka), ale len o nápravu chyby v písaní a zrejmej nesprávnosti v označení účastníka, ku ktorej nie je potrebný súhlas žalovaného. Po upozornení súdom na nepresnosť označenia žalovaného 2/ žalobca jeho označenie spresnil.

Súd ale na toto spresnenie nereagoval v súlade so zákonom. Žalovaný 2/ ako ústredný orgán štátnej správy zodpovedá za ujmu, ktorú zapríčinil ako samostatný právny subjekt. Rozsudky súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sú nepreskúmateľné a súdey oboch nižších stupňov zasiahli do práva žalobcu na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené žalobca žiadal rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s odvolacím rozsudkom zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny, preto navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v prípade sporného procesného úkonu nešlo o spresnenie označenia žalovaného 2/, ale o návrh na zmenu v subjekte žalovaného 2/. Tvrdenie žalobcu o zodpovednosti žalovaného 2/ ako ústredného orgánu štátnej správy nemožno považovať za správne, pretože nároky na náhradu škody vyplývajúcej z konania orgánu štátu pri výkone štátnej moci je potrebné posudzovať podľa osobitného právneho predpisu upravujúceho zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci; aplikácia Občianskeho zákonníka je vo vzťahu k žalovanému 2/ v tomto konaní vylúčená. Z týchto dôvodov žalovaný 2/ žiadal, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie proti rozsudku je procesne prípustné, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (viď § 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide

o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V prejednávanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa týchto ustanovení, lebo dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku vo veci samej, odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu (ktorý v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolanie žalobcu preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je. Procesnú prípustnosť jeho mimoriadneho opravného prostriedku by vzhľadom na to zakladala len procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je odvolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). O procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto procesnej vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané ani dovolacím súdom zistené. Žalobca namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Vadu tejto povahy videl v tom, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku pasívnej legitímácie žalovaných, súdy neprihliadali na žalobcove doplnenie a úpravu označenia žalovaného 2/, vo veci došlo k priesťahom v konaní, rozsudky súdov oboch nižších stupňov sú nepreskúmateľné a súdy zasiahli do práva žalobcu na spravodlivý proces.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Pri riešení otázky pasívnej legitímácie súd posudzuje, či žalobcovi voči žalovaným svedčí hmotné právo (resp. či žalovaným vo vzťahu k žalobcovi svedčí hmotnoprávna povinnosť). Závery súdu o vecnej (hmotnoprávnej) pasívnej legitímácii sa týkajú právneho posúdenia veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad rozhodnutie z 22. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo 70/2008), že právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo súd svojím rozhodovaním neporušuje žiadnu procesnú povinnosť. Či už súdy napadnuté rozhodnutia ohľadne pasívnej legitímácie žalovaného 1/ a žalovaného 2/ založili na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (pozn.: dovolací súd rozhodnutia z tohto aspektu neposudzoval), nemohli tým žalobcovi odňať možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ ide o námietku, že súdy neprihliadli na spresnenie označenia žalovaného 2/ a toto spresnenie nesprávne vyhodnotili tak, že podľa § 94 ods. 2 O.s.p. nepripustili „zmenu“ účastníka konania na strane žalovaného 2/, dovolací súd poukazuje na to, že žalobca podal žalobu o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. Podaním tejto žaloby začalo sporové konanie, účastníkmi ktorého sú žalobca a žalovaní – tí, ktorých v žalobe označil za žalovaných (za účastníka konania nemožno považovať toho, kto nebol žalobcom v žalobe označený ako žalovaný). Žalobca v žalobe označil za žalovaného 2/ ústredný orgán štátnej správy na úseku katastra nehnuteľnosti (Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky) – právnickú osobu so samostatnou právnou subjektivitou. Pokiaľ žalobca v priebehu konania za žalovaného 2/ označil Slovenskú republiku – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, nejde o spresnené, doplnené alebo opravené označenie v žalobe už skôr označeného účastníka konania, ale ide o označenie úplne iného (odlišného a nového) subjektu, ktorý v konaní doposiaľ nevystupoval. Ako uviedol Krajský súd v Bratislave v uznesení zo 16. júna 2006 sp. zn. 2 Co 113/2006, ak žalobca mienil podať žalobu aj voči ďalšiemu účastníkovi, mal navrhnúť, aby súd rozhodol o pripustení tohto účastníka do konania v zmysle § 92 ods. 1 O.s.p., pretože k zámene účastníkov na strane žalovaného 2/ nebol udelený súhlas (§ 92 ods. 4 O.s.p.).

Osobitne treba poukázať na rozpornosť obsahu podaní (a argumentácie) žalobcu čo do určenia alebo označenia žalovaného 2/. Pokiaľ žalobca v žalobe za žalovaného 2/ označil Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (viď č.l. 1 spisu), na pojednávaní 26. mája 2005 právna zástupkyňa žalobcu súdu prvého stupňa vysvetľovala, že „žiada o zámenu účastníkov, teda žalovaného 2/“, a to tak, aby „na miesto doterajšieho žalovaného 2/ vstúpil do konania žalovaný 2/ Slovenská republika – Úrad geodézie a kartografie Slovenskej republiky“ (viď č.l. 90 spisu). Žalobca sa v podaní z 11. augusta 2005 (č.l. 126 spisu) snažil vysvetliť, že v skutočnosti mu nešlo o zámenu účastníkov konania, pri tom ale celkom nepatrične poukázal na ustanovenie § 107 ods. 4 O.s.p., ktoré dopadá na prípad zániku právnickej osoby (o ktorý v prejednávanej veci nešlo). Na pojednávaní 18. októbra 2005 (č.l. 128 spisu) žalobca zmenil svoju dovtedajšiu argumentáciu a pristúpil k tvrdeniu, že mu ide len o spresnenie označenia žalovaného 2/ (viď tiež č.l. 147). Okresný súd Bratislava I uznesením zo 14. februára 2006 č.k. 16 C 133/1998-177 nepripustil, aby ako žalovaný 2/ z predmetného konania vystúpil Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky a na jeho miesto nastúpila Slovenská republika – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky; na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave uznesením zo 16. júna 2006 sp. zn. 2 Co 113/2006 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Vychádzajúc z obsahu spisu dovolací súd konštatuje, že žalobcom namietaný procesný postup súdov bol správny a nemal za následok odňatie možnosti žalobcu konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ dovolateľ poukazuje na niekoľkoročné prietahy v konaní, dovolací súd uvádza, že v zmysle § 6 O.s.p. súd postupuje v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Tomu korešpondujúce procesné právo účastníka môže byť v určitom prípade negatívne dotknuté nečinnosťou súdu, ktorej dôsledkom sú prietahy v konaní. Právnym prostriedkom ochrany v prípade ich vzniku je právo účastníka obracať sa so sťažnosťou na orgány súdnej správy a právo podať sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. Prietahy v súdnom konaní nie sú ale judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za dôvod, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005 a tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 194/2008). Najvyšší súd Slovenskej republiky nemal ani v prejednávanej veci dôvod odkloniť sa od doterajšej judikatúry.

Dovolaateľ ďalej namieta, že rozsudky súdov oboch stupňov nie sú preskúmateľné. K tomu treba uviesť, že tak odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musia mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Súdny sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musia vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Dovolaateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia je dovolacím súdom považovaná (iba) za relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.; sama nepreskúmateľnosť ale nevedie k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nezakladá procesnú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa, že ho súdy svojím postupom ukrátili v práve na spravodlivý súdny proces, dovolací súd uvádza, že podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Pod spravodlivým súdnym procesom sa v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá

účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Obsah spisu nesvedčí o tom, že by uvedená námietka žalobcu bola opodstatnená.

K námietke dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť len procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a nie je preto procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcu podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to jeho mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodali návrh na ich náhradu (§ 151 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. septembra 2009

JUDr. Emil Franciscy, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková